

فرآیند پدیدارشناسی گردشگری منطقه‌ای: گزارش فراتحلیل

احسان درستکار، پژ وهشگر، دکتری شهرسازی، گروه شهرسازی، دانشکده معماری و هنر، دانشگاه گیلان، رشت، ایران^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۱/۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۴/۷

چکیده

در رشته برنامه‌ریزی منطقه‌ای و حوزه گردشگری با در نظر گرفتن سرعت بالای انتشار مقالات علمی و عدم توانایی بررسی تمام این مقالات توسط محققان، تحلیل مطالعات انجام شده در این حوزه امری ضروری است و از آنجا که در کشور ایران به تازگی فراتحلیل مورد توجه محققان قرار گرفته است، این گونه به نظر می‌رسد که در آینده نزدیک فراتحلیل در رشته شهرسازی گرایش برنامه‌ریزی منطقه‌ای نیز بخش قابل توجهی از مطالعات را به خود اختصاص دهد. مطالعه حاضر به بررسی کیفیت گزارش مطالعات فراتحلیل در مجلات خارجی و داخلی با موضوع گردشگری منطقه‌ای براساس بیانیه پریزما^۲ می‌پردازد. در این مطالعه، کلیه مجلات خارجی و داخلی (فارسی و انگلیسی) که در حوزه برنامه‌ریزی منطقه‌ای با موضوع گردشگری منطقه‌ای در یک دهه گذشته توسط پایگاه‌های اطلاعات مگیران، پایگاه جهاد دانشگاهی، گوگل اسکالر و ایراندک نمایه شده‌اند، با استفاده از کلید واژگان فراتحلیل، متاآنالیز و گردشگری مورد جستجو قرار گرفته‌اند. از ۳۸ مقاله یافت شده، پس از اعمال معیارهای ورود به مطالعه، تعداد ۱۳ مقاله باقی مانده که با استفاده از بیانیه پریزما مورد بررسی قرار گرفت و داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی تحلیل شد. میزان انطباق کلی کیفیت مقالات فراتحلیل مورد بررسی در این مطالعه، براساس معیارهای بیانیه پریزما خوب برآورد شد. بیشترین کمبودهای کیفیت در بخش روش پژوهش مقاله نویسی به میزان ۳۸ بوده است. در این مطالعه به ارزیابی گزارش مطالعات فراتحلیل گردشگری منطقه‌ای پرداخته شد و کیفیت این مطالعات در سطح متوسط بوده است.

کلیدواژه‌ها: ارزیابی فراتحلیل، گزارش فراتحلیل، گردشگری منطقه‌ای

مقدمه

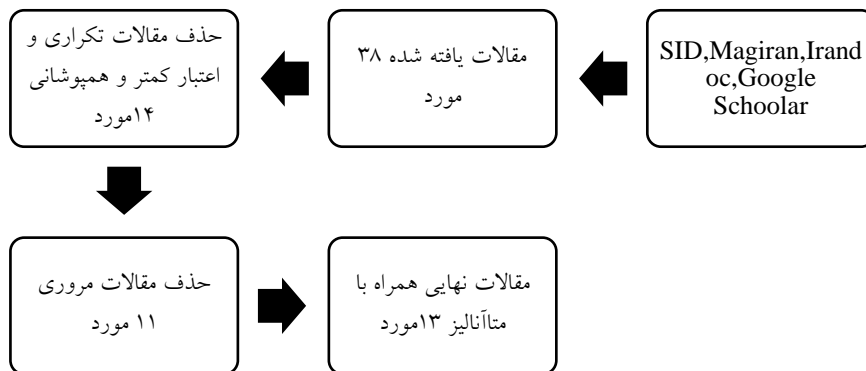
تعداد مقالات علمی و پژوهشی در حوزه‌های گوناگون با سرعت شتابانی افزایش می‌یابند. برای نمونه فقط برآورد می‌گردد که موتور جستجوی مدلاین سالانه حدود ۶۰۰ هزار مقاله جدید را نمایه می‌کند. از این رو، برای متخصصان یک رشته خاص، مطالعه و جمع بندی همه مقالات منتشر شده در حوزه تخصصیشان کاری بسیار دشوار می‌باشد (چنگ^۱ و شوور^۲، ۲۰۰۹). در پاسخ به این نیاز مهم، دانشمندان مطالعات مروری منظم و فراتحلیل را طراحی نموده‌اند. در این نوع مطالعات گروه تحقیق نسبت به تدوین یک ساختار، براساس یک سؤال مشخص اقدام می‌نمایند که در آن، به دقت چگونگی جمع آوری، تجزیه و تحلیل و جمع بندی مقالات در یک قلمرو خاص از دانش بشری مشخص شده است. در صورتی که جمع بندی نتایج به صورت کیفی گزارش گردد، نوع مطالعه مروری منظم و در صورتی که جمع بندی نتایج به صورت کمی گزارش گردد نوع مطالعه فراتحلیل خواهد بود و فراتحلیل یک روش کمی است (لیوچت^۳ و همکاران، ۲۰۰۹). مطالعات مروری منظم و فراتحلیل نیز ممکن است مانند هر نوع طراحی مطالعه دیگر به شکلی ضعیف طراحی و اجرا شوند، لذا دستورالعمل خاصی برای چگونگی گزارش چنین مطالعاتی در نظر گرفته شده است. برای نمونه، در سال ۱۹۹۴ میلادی یک گروه بین المللی از دانشمندان، دستور العملی را برای گزارش فراتحلیل طراحی نمودند که به عنوان بیانیه کواروم شناخته شد (موهر^۴ و همکاران، ۱۹۹۴). این بیانیه فقط مختص چگونگی گزارش یک فراتحلیل به عمل آمده بر روی کارآزمایی-های تصادفی شاهددار تهیه شده بود. از این رو، بازنگری این بیانیه به ویژه به منظور در بر گرفتن مطالعات مروری منظم ضروری بود. گروهی از دانشمندان متخصص، فعالیت خود را بر روی بیانیه کواروم متمرکز نموده و نتایج کار خود را در سال ۲۰۰۹ میلادی با عنوان بیانیه پریزما منتشر نمودند (لیبراتی^۵ و همکاران، ۲۰۰۹). در این مطالعه به ارزیابی گزارش مطالعات فراتحلیل گردشگری منطقه‌ای که در مجلات خارجی و داخلی منتشر شده، براساس بیانیه پریزما می‌پردازیم که به تعیین سطح کیفیت مطالعات در این حوزه و نظریه‌ای که بیشترین کاربرد را در این نوع مطالعات داشته است، اشاره می‌شود. در واقع مسأله اصلی که

1. Chung
2. Shauver
3. Leucht
4. Moher
5. Liberati

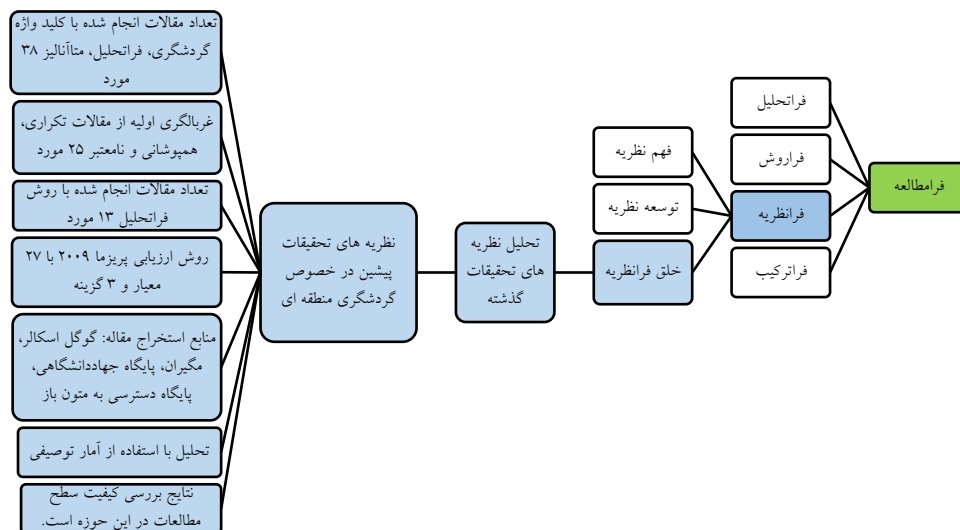
موجب شکل‌گیری این مطالعه شده است، سردرگمی بین نظریه‌های متفاوت در حوزه گردشگری منطقه‌ای و عدم توجه خاص به یک نظریه بوده که با بررسی مطالعات فراتحلیل سعی در برطرف سازی این مسأله داریم.

روش تحقیق

در این مطالعه توصیفی، مجلات خارجی و داخلی (فارسی و انگلیسی) که تا ۱۳۹۹ منتشر و در پایگاه‌های مگیران، پایگاه جهاد دانشگاهی، گوگل اسکالر و ایرانداک نمایه شده‌اند، با استفاده از کلید واژه فراتحلیل و متاآنالیز و گردشگری منطقه‌ای مورد جستجو قرار گرفته است. حتی الامکان سعی شده است به صورت پیشرفته جستجو شود تا از یافته‌های نامرتبط جلوگیری شود. سپس مقالات یافته شده بر اساس معیارهای ورود به مطالعه، مورد ارزیابی قرار گرفتند. این معیارها شامل: مرور نظام‌مند بودن روش مطالعه مقاله، چاپ مقاله در مجلات تخصصی و معتبر تا ۱۳۹۹ و فارسی و انگلیسی بودن زبان مقاله بود. به این ترتیب، از ۳۸ مقاله یافت شده، پس از حذف مقالات تکراری و با اعتبار کمتر (بر اساس ضریب تاثیر مجله و تعداد ارجاعات به آن) و مقالاتی که با هم همپوشانی داشتند، تعداد ۱۳ مقاله باقی ماند. در نهایت ۱۳ مقاله فراتحلیل مورد بررسی قرار گرفتند. کیفیت مقالات براساس بیانیه پریزما مورد ارزیابی قرار گرفت. بیانیه پریزما دارای یک چک لیست ۲۷ آیتمی است که برای هر آیتم سه گزینه: قابل اجرا نیست، گزارش نشده است و گزارش شده است؛ که در آن چگونگی نگارش عنوان، خلاصه، روش، نتایج، بحث و منبع بودجه مطالعه مورد سؤال قرار گرفته است. در صورت واضح نبودن معیارهای پریزما در مقاله، خواندن قسمت‌های مبهم مقاله، تا چند بار تکرار شد تا برداشت دقیقی از گزارش ارائه شده، حاصل شود.

نمودار ۱. روند جستجوی مقالات منبع: یافته‌های پژوهش

نمودار ۲. طرح فرانظریه پردازی گردشگری منطقه‌ای منبع: یافته‌های پژوهش

یافته‌ها

نتایج جستجو در پایگاه‌های نمایه‌کننده مقالات تخصصی در پایگاه‌های اعلام شده در بخش روش تحقیق تا ۱۳۹۹ به صورت موردی ۳۸ مقاله بوده است که پس از حذف مقالات تکراری و اعتبار کمتر و

همپوشانی و مروری به ۱۳ مقاله‌ای که با روش متاآنالیز انجام شده‌اند، رسیدیم. در جدول ۱، نتایج ارزیابی مقالات فراتحلیل را براساس ابزار پریزما نشان می‌دهد. میزان انطباق کلی کیفیت مقالات مورد بررسی با معیارهای ذکر شده، خوب تخمین زده شده است. بیشترین کمبودهای کیفیت در گزارش بخش روش پژوهش مقالات به میزان ۳۸ بوده و نمایان‌ترین ایرادهای گزارش مطالعات مرور نظام‌مند و فراتحلیل مورد بررسی مربوط به خطاهای موجود در مطالعات اولیه و خطاهای حاصل از روش پژوهش این مطالعات و عدم اشاره به این سوگیری‌ها بوده است. بیشترین مقالات انجام شده مربوط به سال ۲۰۱۴ بوده است. در خصوص ملیت نویسندگان نیز، در هیچ مقاله‌ای به صورت دقیق ذکر نشده است و نمی‌توان نظر نهایی و قطعی داد. از طرفی هم نظریاتی که در این مقالات اشاره شده است و به عنوان نظریات مورد استناد اشاره شده را می‌توان به صورت زیر بررسی نمود تا در بررسی گزارش مقالات نیز کاربرد داشته باشد.

مقالات و مطالعات متعددی در خصوص گردشگری و گردشگری منطقه‌ای بر اساس نگرش محلی و تأثیرات آن بر روی منطقه و اقتصاد انجام شده است. اما نظریه و نظریات مطرح در این زمینه که به عنوان سنگ بنا این مطالعات مطرح می‌شود، کمتر مورد بررسی قرار گرفته‌اند. نظریاتی شامل فاکتورهای اقتصادی-اجتماعی (آلن^۱ و همکاران، ۱۹۹۳؛ بلیسلی^۲ و هوی^۳، ۱۹۸۰؛ بروگم^۴ و بوتلر^۵، ۱۹۸۱؛ گیرارد^۶ و گارتنر^۷، ۱۹۹۳؛ شارما^۸ و گورسوی^۹، ۲۰۱۵)، عوامل مکانی (گورسوی^{۱۰} و همکاران، ۲۰۰۲؛ هاریل^{۱۱} و پوتس^{۱۲}، ۲۰۰۳؛ کورکا^{۱۳}، ۱۹۹۸)، وابستگی اقتصادی به گردشگری (لونگ^{۱۴}، ۱۹۹۶؛ مارتین^{۱۵} و همکاران، ۱۹۹۸؛ پیرس^{۱۶}، ۱۹۸۰؛ روس^{۱۷}، ۱۹۹۲)، و روش‌های درک تأثیرات گردشگری در منطقه (نونکو^{۱۸} و

-
1. Allen
 2. Belisle
 3. Hoy
 4. Brougham
 5. Butler
 6. Girard
 7. Gartner
 8. Sharma
 9. Gursoy
 10. Gursoy
 11. Harrill
 12. Potts
 13. Korça
 14. Long
 15. Martin
 16. Pearce
 17. Ross
 18. Nunkoo

گورسوی^۱، ۲۰۱۲؛ نونکو^۲ و همکاران، ۲۰۱۰؛ وسنام^۳ و همکاران، ۲۰۱۸). مطالعات ابتدایی در مورد گردشگری منطقه‌ای توصیفی بود که اکنون به مرحله بلوغ نظری رسیده است (نونکو^۴ و همکاران، ۲۰۱۳). نظریه‌های متعددی از جامعه‌شناسی، روانشناسی و انسان‌شناسی نشأت گرفته است که به عنوان مبانی نظری برای توضیح چگونگی نگرش به گردشگری منطقه‌ای و توسعه گردشگری استفاده شده است. مانند نظریه ماشین رشد (کانان^۵ و هنسی^۶، ۱۹۸۹؛ هاریل^۷، ۲۰۰۴؛ مادریگال^۸، ۱۹۹۵)، نظریه دلستگی جامعه (هاریل^۹ و پوتس^{۱۰}، ۲۰۰۳؛ جوروسکی^{۱۱} و همکاران، ۱۹۹۷؛ جوروسکی^{۱۲}، ۱۹۹۸؛ مک کول^{۱۳} و مارتین^{۱۴}، ۱۹۹۴؛ یوم^{۱۵} و کرومپتون^{۱۶}، ۱۹۸۷)، نظریه تبادل اجتماعی (ایبی^{۱۷}، ۱۹۹۲؛ چن^{۱۸} و هسو^{۱۹}، ۲۰۰۱؛ گتز^{۲۰}، ۱۹۹۴؛ گورسوی^{۲۱} و همکاران، ۲۰۱۰؛ جوروسکی^{۲۲} و گورسوی^{۲۳}، ۲۰۰۴)، نظریه بازنمایی اجتماعی (آندریوتیس^{۲۴} و واگان^{۲۵}، ۲۰۰۳؛ فردلین^{۲۶} و فالکنر^{۲۷}، ۲۰۰۰؛ موسکاردو^{۲۸}، ۲۰۱۱)، نظریه عقلانیت وبر و توانمندسازی (بولی^{۲۹} و همکاران، ۲۰۱۴) و اخیراً نظریه همبستگی عاطفی (وسنام^{۳۰}، ۲۰۱۲؛ بولی^{۳۱} و همکاران، ۲۰۱۴) است. با بررسی مقالات مشخص شد که نظریه تبادل اجتماعی مهمترین سهم نظری را در مطالعات مربوطه داشته است.

-
1. Gursoy
 2. Nunkoo
 3. Woosnam
 4. Nunkoo
 5. Canan
 6. Hennessy
 7. Harrill
 8. Madrigal
 9. Harrill
 10. Potts
 11. Jurowski
 12. Jurowski
 13. McCool
 14. Martin
 15. Um
 16. Crompton
 17. Ap
 18. Chen
 19. Hsu
 20. Getz
 21. Gursoy
 22. Jurowski
 23. Gursoy
 24. Andriotis
 25. Vaughan
 26. Fredline
 27. Faulkner
 28. Moscardo
 29. Boley
 30. Woosnam
 31. Boley

جدول ۱. مشخصات پژوهش‌های انجام شده با روش فراتحلیل

ردیف	عنوان	منبع	پژوهشگر	ابزار اندازه‌گیری	حجم نمونه	سال اجرا
۱	یک متاآنالیز از انعطاف‌پذیری بین المللی گردشگری	مجله تحقیقات سفر	پنگ ^۱ ، سونگ ^۲ ، کروج ^۳ ، وایت ^۴	متاآنالیز	۱۹۵	۲۰۱۴
۲	دقت پیش‌بینی گردشگری و ویژگی‌های داده‌ها: یک روش متا تحلیلی	مجله بازاریابی و مدیریت مهمانداری	کیم ^۵ ، سچواتز ^۶	متاآنالیز	۳۲	۲۰۱۳
۳	درک تأثیر ساکنان و نگرش نسبت به توسعه گردشگری: متاآنالیز	مجله بازاریابی و مدیریت مهمانداری	گورسویا ^۷ ، اویانگ ^۸ ، نونکو ^۹ ، ویف ^{۱۰}	متاآنالیز	۲۱	۲۰۱۸
۴	گردشگری و تولید ناخالص داخلی: تجزیه و تحلیل متا از مطالعات داده-های پانل	مجله تحقیقات سفر	کاسترو نون ^{۱۱} ، توکیدو ^{۱۲} ، رومرو ^{۱۳}	متاآنالیز	۱۳	۲۰۱۳
۵	تحقیق در مورد رابطه بین درآمد گردشگری و رشد اقتصادی بر اساس متاآنالیز	ریاضیات کاربردی و علوم غیر خطی	کونین ^{۱۴} ، لو ^{۱۵} ، زاو ^{۱۶} ، ژانگ ^{۱۷}	متاآنالیز	۴۰۹	۲۰۱۸
۶	تصویر مقصد و وفاداری گردشگری: متاآنالیز	مدیریت گردشگری	ژانگ ^{۱۸} ، فو ^{۱۹} ، کای ^{۲۰} ، لو ^{۲۱}	متاآنالیز	۶۶	۲۰۱۴
۷	یک متاآنالیز تقاضای گردشگری	تحقیقات سالانه گردشگری	کروج	متاآنالیز	۸۰	۱۹۹۵
۸	یک متاآنالیز از پیش‌بینان و پیامدهای رضایت در گردشگری و مهمان‌نوازی	مجله بازاریابی و مدیریت مهمانداری	لادریا ^{۲۲} ، سانتینی ^{۲۳} ، آراوجو ^{۲۴} ، سامپایو ^{۲۵}	متاآنالیز	۱۲۵	۲۰۱۶

1. Bo Peng
2. Haiyan Song
3. Geoffrey I. Crouch
4. Stephen F. Witt
5. NAMHYUN KIM
6. ZVI SCHWARTZ
7. Dogan Gursoya
8. Zhe Ouyang
9. Robin Nunkoo
10. Wei Weif
11. Mercedes Castro-Nuño
12. José A. Molina-Toucedo
13. María P. Pablo-Romero
14. Yong Qin
15. Yuyan Luo
16. Yuqing Zhao
17. , Jin Zhang
18. Hongmei Zhang
19. Xiaoxiao Fu
20. Liping A. Cai
21. Lin Lu
22. Wagner Junior Ladeira
23. Fernando de Oliveira Santini
24. Clecio Falcao Araujo
25. Claudio Hoffmann Sampaio

ادامه جدول ۱. مشخصات پژوهش‌های انجام شده با روش فراتحلیل

ردیف	عنوان	منبع	پژوهشگر	ابزار اندازه‌گیری	حجم نمونه	سال اجرا
۹	نقش گردشگری و تفریح در گسترش گونه‌های غیر بومی: بررسی سیستماتیک و متآنالیز	پلوز وان	آندرسون ^۱ ، رولیف ^۲ ، هاداوی ^۳ ، دونل ^۴	متآنالیز	۳۲	۲۰۱۵
۱۰	بررسی سیستماتیک مطالعات متآنالیز در ادبیات گردشگری و مهمان‌نوازی	مجله اروپایی تحقیقات گردشگری	یوستونل ^۵ ، کلیکر ^۶ ، گوزلر ^۷	متآنالیز	۴۶	۲۰۲۱
۱۱	تحقیقات گردشگری متقابل فرهنگی: متآنالیز	مجله تحقیقات مهمان‌نوازی و گردشگری	لی ^۸	متآنالیز	۹۱	۲۰۱۴
۱۲	گردشگری هنرهای رزمی: متآنالیز انتشارات از سال‌های ۲۰۰۵-۲۰۲۰	پایداری	پاولک ^۹ ، اسویدر ^{۱۰} ، کینارسکی ^{۱۱}	متآنالیز	۴۴	۲۰۲۰
۱۳	فراتحلیلی بر مطالعات گردشگری روستایی در ایران: پژوهشی در چارچوب روش شناسی کیو	مجله پژوهش و برنامه‌ریزی روستایی	ناصر بیات، سید علی بدری، محمدرضا رضوانی و حسنعلی فرجی سبکیار	روش کیو	۱۳۶	۱۳۹۳

منبع: یافته‌های پژوهش

جدول ۲. فراوانی گزارش معیارهای بیانیه پریزما در مقالات فراتحلیل

موارد	معیارها	قابل اجرا نیست	گزارش نشده است	گزارش شده است
عنوان				
۱	اشاره به مرور نظام مند، فراتحلیل و یا هر دو در عنوان		۰	۱۳
چکیده				
۲	ارائه چکیده ساختارمند شامل جزئیات زمینه، اهداف، منابع داده‌ها، معیارهای ورود مطالعات با در نظر گرفتن مشخصات مشارکت کنندگان و مداخلات آنها، روش ارزیابی و ترکیب مطالعات، نتایج، محدودیت‌ها، نتیجه‌گیری، کاربرد یافته‌ها و کُد ثبت مطالعه		۴	۹

1. Lucy G. Anderson
2. Steve Rocliffe
3. Neal R. Haddaway
4. Alison M. Dunn
5. Mehmet Fatih Ustunel
6. Nuri Celiker
7. Cem Oktay Guzeller
8. Mimi Li
9. Przemysław Pawelec
10. Paweł Swider
11. Wojciech J. Cynarski

ادامه جدول ۲. فراوانی گزارش معیارهای بیانیه پریزما در مقالات فراتحلیل

مورد	معیارها	قابل اجرا نیست	گزارش نشده است	گزارش شده است
مقدمه				
۳	توجیه لزوم اجرای مطالعه و مرور در اطلاعات موجود شناخته شده		۳	۱۰
۴	ارایه یک جمله صریح و روشن از سؤال پژوهش با ذکر دقیق جزئیات PICO		۹	۴
روش پژوهش				
۵	در صورت وجود، ارائه پروتکل مرور و آدرس آن (برای مثال: آدرس سایت) و اطلاعات ثبت مطالعه نظیر کُد ثبت		۱	۱۲
۶	توصیف ویژگی‌های مطالعه (به عنوان مثال: PICO و طول مدت مطالعه) و ویژگی‌هایی که به عنوان معیار ورود مطالعات در نظر گرفته شده‌اند (برای مثال: سال‌های مورد بررسی، زبان و وضعیت انتشار مطالعات)		۱	۱۲
۷	توصیف تمام منابع اطلاعاتی مورد جستجو (به عنوان مثال: پایگاه‌های اطلاعاتی با تاریخ جستجو در آنها، ارتباط با نویسندگان مطالعات به منظور شناسایی مطالعات بیشتر) و تاریخ و زمان آخرین جستجو		۱	۱۲
۸	شرح کامل راهبرد جستجوی الکترونیکی برای حداقل یک پایگاه اطلاعاتی (شامل هرگونه محدودیت استفاده شده در جستجو) به طوری که قابل تکرار و پیگیری باشد.		۲	۱۱
۹	ذکر فرآیند انتخاب مطالعات (یعنی شرایط ورود مطالعات به مرور نظام مند و در صورت امکان به فراتحلیل)		۱	۱۲
۱۰	توصیف روش استخراج داده‌ها از مطالعات (به عنوان مثال: استفاده از فرم‌های جمع آوری داده، انجام پیش مطالعه برای ارزیابی فرم‌ها، استخراج داده‌ها در دو نسخه به طور مستقل از هم) و هرگونه فرآیندی برای به‌دست آوردن و تأیید داده‌ها از محققان		۵	۸
۱۱	ارایه فهرست و تعریف کلیه متغیرهای مورد استفاده در استخراج داده‌ها (به عنوان مثال: PICO و منابع مالی) و تمام فرضیات و ساده سازی‌های در نظر گرفته شده		۳	۱۰
۱۲	توصیف روش‌های مورد استفاده برای ارزیابی خطر سوگیری‌های موجود در مطالعات مورد بررسی (از جمله خصوصیات سوگیری‌های رُخ داد در مطالعه یا سطح پیامد)، و این که این اطلاعات چگونه در ترکیب داده‌ها استفاده می‌شوند		۵	۸
۱۳	ذکر شاخص‌های اصلی سنجش شده در هر مطالعه (به عنوان مثال: نسبت خطر، تفاوت میانگین‌ها)		۴	۹
۱۴	توصیف روش آماده‌سازی داده‌ها و ترکیب نتایج مطالعات و در صورت انجام، روش تعیین میزان توافق مطالعات اولیه (به عنوان مثال: I^2) در فراتحلیل		۶	۷
۱۵	توصیف روش ارزیابی سوگیری‌هایی که ممکن است نتیجه تجمعی مطالعات را تحت تأثیر قرار دهند (به عنوان مثال: سوگیری در انتشار و گزارش انتخابی مطالعات)		۷	۶
۱۶	توصیف آنالیزهای جانبی (برای مثال: تحلیل حساسیت با آنالیز زیرگروه‌ها، متارگرسیون)؛ در صورت انجام نشان می‌دهند که از پیش تعیین شده‌اند.		۲	۱۱
نتایج				

ادامه جدول ۲. فراوانی گزارش معیارهای بیانیه پریزما در مقالات فراتحلیل

مورد	معیارها	قابل اجرا نیست	گزارش نشده است	گزارش شده است
۱۷	ذکر تعداد مطالعات اولیه و مطالعاتی که مورد ارزیابی قرار گرفته‌اند، همراه با علل ریزش آنها در فرآیند انتخاب؛ ترجیحاً استفاده از دیاگرام		۴	۹
۱۸	ارائه مشخصات هر مطالعه‌ای که در مورد استخراج داده قرار گرفته است (برای مثال: حجم نمونه، PICO و طول مدت مطالعه) به همراه آدرس آن		۵	۸
۱۹	ذکر میزان خطر سوگیری‌های موجود در هر مطالعه و در صورت وجود، ذکر هرگونه ارزیابی سطح پیامد		۴	۹
۲۰	برای تمامی پیامدها و برای هر مطالعه، گزارش الف) خلاصه داده‌های هر گروه مداخله ب) تخمین شدت اثر و فاصله اطمینان، ترجیحاً با استفاده از Forestplot		۱۱	۲
۲۱	ذکر نتایج هر فراتحلیل انجام یافته شامل فاصله اطمینان و میزان توافق		۳	۱۰
۲۲	ذکر نتایج ارزیابی خطر سوگیری‌های مجموع مطالعات		۴	۹
۲۳	در صورت انجام، ارائه نتایج آنالیزهای جانبی (برای مثال: تحلیل حساسیت یا آنالیز زیرگروه‌ها، متارگرسیون)		۱	۱۲
	بحث			
۲۴	خلاصه کردن یافته‌های مهم و کلیدی شامل قدرت شواهد برای هر پیامد اصلی؛ ارتباط این یافته‌ها با گروه‌های کلیدی (به عنوان مثال: ارائه‌دهندگان مراقبت‌های بهداشتی، کاربران و سیاستگذاران)		۵	۸
۲۵	بحث در مورد محدودیت‌های مطالعه و سطح پیامد (به عنوان مثال: میزان خطر سوگیری) و در سطح مرور (به عنوان مثال: بازبینی ناقص تحقیقات مشخص شده و گزارش سوگیری)		۲	۱۱
۲۶	ارائه تفسیری کلی از نتایج و کاربرد در مطالعات آتی		۳	۱۰
	تأمین بودجه			
۲۷	معرفی منابع تأمین بودجه و نقش آنها در مطالعه حاضر		۸	۵

منبع: یافته‌های پژوهش

نتیجه‌گیری

سعی شد در این مطالعه، سیزده مقاله فراتحلیل منتشر شده در مجلات خارجی و داخلی معتبر در یک دهه گذشته بررسی شود. محدودیت در تعداد مقالات یافت شده در این مطالعه جای سؤال داشته و دارد که چرا در این یک دهه گذشته تعداد مقالات با این روش تحقیق بسیار اندک و ناچیز است. جای بررسی و تحقیق دارد که این گونه مقالات در نظام شهرسازی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای بسیار جایگاه ویژه‌ای داشته و

می‌تواند به عنوان یک رویکرد ارزیابی، اساس مطالعات آتی قرار گیرد. این مطالعه در نظر داشت به بررسی کیفیت گزارش‌های فراتحلیل در حوزه گردشگری منطقه‌ای بپردازد. از این رو، مقایسه نتایج حاصل از این پژوهش در مطالعات چاپ شده مجلات خارجی و داخلی امکان‌پذیر است. در این پژوهش میزان انطباق کلی گزارش مطالعات فراتحلیل در مقالات مورد بررسی خوب تخمین زده شده است و سال چاپ مقاله، تخصص و تعداد نویسندگان تأثیری بر کیفیت گزارش مقالات نداشتند. در پژوهش حاضر کیفیت مقالات مورد بررسی در محدوده متوسط (هماهنگی با بیانیه پریزما) برآورد گردید. بنابراین به نظر می‌رسد ابزارهای داوری مختلف، بر تفاوت کیفیت گزارش مقالات مؤثر باشند. از سوی دیگر این درصد کیفیت مقالات می‌تواند به دلیل عدم توجه کافی نویسندگان و حتی سردبیران مجلات به استانداردهای گزارش این نوع از مطالعات و عدم استفاده از ابزارهای اختصاصی ارزیابی کیفیت مقالات مانند پریزما در داوری مقالات ارسالی به این مجلات باشد. در نهایت لازم به ذکر است که محدودیت اصلی این پژوهش، نبودن ارزیابی مقالات بوده است، چرا که برای بررسی تأثیر تعداد و تخصص نویسندگان بر کیفیت گزارش مطالعات فراتحلیل، پژوهشگر مجبور به مطالعه تخصص نویسندگان بودند. در کنار محدودیت اصلی این پژوهش، نقطه قوت آن را نیز می‌توان در نظام‌مند بودن روند جستجوی مقالات دانست، چرا که مقالات مورد بررسی در این مطالعه به صورت نظام‌مند وارد مطالعه شده‌اند. کیفیت گزارش مقالات فراتحلیل گردشگری منطقه‌ای، در سطح متوسط بوده که دلیل آن می‌تواند توجه نویسندگان نسبت به بیانیه پریزما باشد. از این رو، پیشنهاد می‌شود برای بالا بردن سطح کیفی مقالات مجلات داخلی در حوزه شهرسازی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای، به بیانیه پریزما توسط نویسندگان، سردبیران و ناظران کیفی مجلات علمی در وزارت علوم، تحقیقات و فناوری توجه ویژه‌ای شود. این بیانیه در کنار مؤلفه‌های ارزیابی مقالات که توسط داوران مجلات در نظر گرفته می‌شود، می‌تواند مکمل و عامل افزایش کیفیت مقالات تخصصی در حوزه شهرسازی و برنامه‌ریزی منطقه‌ای شود. در نهایت بر اساس این گزارش فراتحلیل، می‌توانیم در حوزه فرانزویه به نظریه تبادل اجتماعی اشاره نماییم که در مقالات مورد بررسی قرار گرفته، بیشترین کاربرد را داشته و این نظریه جایگاه ویژه‌ای در مطالعات گردشگری منطقه‌ای تا به این لحظه داشته است.

- Anderson LG, Roccliffe S, Haddaway NR, Dunn AM. (2015). The Role of Tourism and Recreation in the Spread of Non-Native Species: A Systematic Review and Meta-Analysis. *PLoS ONE* 10(10): e0140833.
- Andriotis, K., & Vaughan, R. D. (2003). Urban residents' attitudes toward tourism development: The case of Crete. *Journal of Travel Research*, 42(2), 172–185.
- Ap, J. (1992). Residents' perceptions on tourism impacts. *Annals of Tourism Research*, 19(4), 665–690.
- Bayat, N., Badri, S. A., Rezvani, M. R. & Faraji Sabokbar, H. A. (2014). Meta-analysis on rural tourism studies in Iran: A Q-Methodology research. *Journal of Research & Rural Planning*, 3(7), 85-99.
- Belisle, F. J., & Hoy, D. R. (1980). The perceived impact of tourism by residents: A case study in Santa Marta, Columbia. *Annals of Tourism Research*, 7(1), 83–101.
- Boley, B. B., McGehee, N. G., Perdue, R. R., & Long, P. (2014). Empowerment and resident attitudes toward tourism: Strengthening the theoretical foundation through a Weberian lens. *Annals of Tourism Research*, 49, 33–50.
- Brougham, J. E., & Butler, R. W. (1981). Asegmentation analysis of resident attitudes to the social impact of tourism. *Annals of Tourism Research*, 8(4), 569–590.
- Canan, P., & Hennessy, M. (1989). The growth machine, tourism, and the selling of culture. *Sociological Perspectives*, 32(2), 227–243.
- Chen, J. S., & Hsu, C. H. C. (2001). Developing and validating a riverboat gaming impact scale. *Annals of Tourism Research*, 28(2), 459–476.
- Chung KC, Shauver MJ. (2009). Crafting practice guidelines in the world of evidence-based medicine. *Plast Reconstr Surg*. 2009 Oct; 124(4): 1349-54.
- Crouch, G. (1994). A meta-analysis of tourism demand. *Annals of tourism research*. 22, 1, 103-118.
- Fredline, E., & Faulkner, B. (2000). Host community reactions: A cluster analysis. *Annals of Tourism Research*, 27(3), 763–784.
- Getz, D. (1994). Residents' attitudes towards tourism: A longitudinal study in Spey Valley, Scotland. *Tourism Management*, 15(4), 247–258.
- Girard, T. C., & Gartner, W. C. (1993). Second home second view: Host community perceptions. *Annals of Tourism Research*, 20(4), 685–700.
- Gursoy, D., Chi, C. G., & Dyer, P. (2010). Locals' attitudes toward mass and alternative tourism: The case of sunshine coast, Australia. *Journal of Travel Research*, 49(3), 381–394.
- Gursoy, D., Jurowski, C., & Uysal, M. (2002). Resident attitudes: A structural modeling approach. *Annals of Tourism Research*, 29(1), 79–105. doi:10.1016/S0160-7383(01)00028-7
- Harrill, R. (2004). Residents' attitudes toward tourism development: A literature review with implications for tourism planning. *Journal of Planning Literature*, 18(3), 251–266.
- Harrill, R., & Potts, T. D. (2003). Tourism planning in historic districts: Attitudes toward tourism development in Charleston. *Journal of the American Planning Association*, 69(3), 233–244.

- Jurowski, C. (1998). A study of community sentiments in relation to attitudes toward tourism development. *Tourism Analysis*, 3(1), 17–24.
- Jurowski, C., & Gursoy, D. (2004). Distance effects on residents' attitudes toward tourism. *Annals of Tourism Research*, 31(2), 296–312.
- Jurowski, C., Uysal, M., & Williams, D. R. (1997). A theoretical analysis of host community resident reactions to tourism. *Journal of Travel Research*, 36(2), 3–11.
- Korça, P. (1998). Resident perceptions of tourism in a resort town. *Leisure Sciences*, 20(3), 193–212.
- Leucht S, Kissling W, Davis JM. (2009). How to read and understand and use systematic reviews and metaanalyses. *Acta Psychiatr Scand*. 2009 Jun; 119(6): 443-50.
- Li, M. (2014). CROSS-CULTURAL TOURIST RESEARCH: A META-ANALYSIS. *Journal of Hospitality & Tourism Research*, 38, 1, 40-77.
- Liberati A, Altman DG, Tetzlaff J, Mulrow C, Gøtzsche PC, Ioannidis JP, et al. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: the PRISMA statement. *BMJ* 2009; 339: b2535.
- Madrigal, R. (1995). Residents' perceptions and the role of government. *Annals of Tourism Research*, 22(1), 86–102.
- Martin, B., McGutre, F., & Allen, L. (1998). Retirees' attitudes toward tourism: Implications for sustainable development. *Tourism Analysis*, 3(1), 43–51.
- McCool, S. F., & Martin, S. R. (1994). Community attachment and attitudes toward tourism development. *Journal of Travel Research*, 32(3), 29–34.
- Moher D, Cook DJ, Eastwood S, Olkin I, Rennie D. (1994). Improving the quality of reporting of meta-analysis of randomized controlled trials: The QUOROM statement. *Lancet* 1994; 354: 1896-900.
- Moscardo, G. (2011). Exploring social representations of tourism planning: Issues for governance. *Journal of Sustainable Tourism*, 19(4–5), 423–436.
- Nunkoo, R., & Gursoy, D. (2012). Residents' support for tourism: An identity perspective. *Annals of Tourism Research*, 39(1), 243–268.
- Nunkoo, R., Gursoy, D., & Juwaheer, T. D. (2010). Island residents' identities and their support for tourism: An integration of two theories. *Journal of Sustainable Tourism*, 18(5), 675–693.
- Nunkoo, R., Smith, S. L., & Ramkissoon, H. (2013). Residents' attitudes to tourism: A longitudinal study of 140 articles from 1984 to 2010. *Journal of Sustainable Tourism*, 21(1), 5–25. doi:10.1080/09669582.2012.673621
- Pearce, J. A. (1980). Host community acceptance of foreign tourists: Strategic considerations. *Annals of Tourism Research*, 7(2), 224–233.
- Przemyslaw, P. Pawel, S. Wojciech, J. (2020). Martial Arts Tourism: Meta-Analysis of Publications from 2005–2020. *Sustainability*, 12, 7069; doi:10.3390/su12177069.
- Sharma, B., & Gursoy, D. (2015). An examination of changes in residents' perceptions of tourism impacts over time: The impact of residents' socio-demographic characteristics. *Asia Pacific Journal of Tourism Research*, 20(12), 1332–1352.
- Um, S., & Crompton, J. L. (1987). Measuring resident's attachment levels in a host community. *Journal of Travel Research*, 26(1), 27–29.

- Ustunel, M.F., Celiker, N. and Guzeller, C.O. (2021). Systematic review of meta-analysis studies in the tourism and hospitality literature. *European Journal of Tourism Research* 27, 2710.
- Wagner JL, Fernando OS, Clecio FA, Claudio HS. (2016). A Meta-Analysis of the Antecedents and Consequences of Satisfaction in Tourism and Hospitality. *Journal of Hospitality Marketing & Management*, 25:8, 975-1009.
- Woosnam, K. M. (2012). Using emotional solidarity to explain residents' attitudes about tourism and tourism development. *Journal of Travel Research*, 51(3), 315–327.
- Woosnam, K. M., Draper, J., Jiang, J. K., Aleshinloye, K. D., & Erul, E. (2018). Applying selfperception theory to explain residents' attitudes about tourism development through travel histories. *Tourism Management*, 64, 357–368.
- Zhang, H. Fu, X. Cai, L. Lu, L. (2014). Destination image and tourist loyalty: A meta-analysis. *Tourism Management*, 40, 213-223.